

We Lwowie, dnia 6. października 1908.

Aleg 275

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej z wniosku posła Andrzeja księcia Lubomirskiego w sprawie rozdziału powiatu samorządnego łańcuckiego na dwa powiaty, i utworzenia samoistnej reprezentacji powiatowej w Przeworsku.

Wysoki Sejmie!

W powiecie łańcuckim utworzone zostało Najw. postanowieniem z dnia 26. lipca 1899 nowe Starostwo w Przeworsku, atoli bez równoczesnego utworzenia reprezentacji powiatowej w Przeworsku drogą ustawy krajowej, wskutek czego powstała różnica pomiędzy granicami łańcuckiego powiatu rządowego, a łańcuckiego powiatu samorządowego. Gdy powiat rządowy ograniczony jest obecnie tylko do pewnej części swego dawnego obszaru, i obejmuje 86.510 hektarów □ (865 kilom. □), z 92.691 ludności, wynosi dzisiejszy powiat samorządny łańcucki 126.858 hektarów □ (1268 kilom. □) z 143.000 ludności, wskutek czego zajmuje on co do liczby ludności drugie miejsce w rzędzie powiatów galicyjskich zaraz po powiecie przemyskim, liczącym okragło 145.000 mieszkańców. W powiecie łańcuckim samorządnym znajdują się 3 okręgi sądów powiatowych (Łańcut, Leżajsk, Przeworsk) 110 gmin, 75 obszarów dworskich, a przypis podatków bezpośrednich wynosi okragło 358.000 koron rocznie.

Ta wielka liczba mieszkańców powiatu samorządowego łańcuckiego, jego znaczna rozległość, sprawiająca, iż niektóre gminy są o 51 kilom. od stolicy samorządu powiatowego odległe, rozwinięcie się cukrowni w Przeworsku i połączonego z nią wielkiego ruchu i życia fabrycznego, znaczne wzmożenie się ruchu ludności i ruchu handlowego tak przez rozkwit cukrownictwa jak i wskutek przeprowadzenia nowych dróg żelaznych przez Przeworsk (na Rozwadów do Dembicy i na Bachórz do Dynowa), sprawiły, iż ludność poczęła odczuwać w wysokim stopniu pragnienie reprezentacji powiatowej w Przeworsku i rozdzielenia dotychczasowego powiatu samorządowego łańcuckiego pomiędzy oba powiaty polityczne (łańcucki i przeworski), tak aby granice obu powiatów politycznych pokrywały się odtąd z granicami obu

powiatów samorządnych. Wyrazem tej potrzeby, tej tendencji była petycja z 4. grudnia 1906, którą postanowiły wnieść do Wydziału krajowego wszystkie gminy i wszystkie obszary dworskie powiatu samorządnego łancuckiego, a która oparta jest na równobrzmiących uchwałach wszystkich reprezentacji gminnych w powiecie i na zgodzie wszystkich obszarów dworskich, żądających rozdziału powiatu. Dalszym oficjalnym wyrazem tej dążności jest uchwała Rady powiatowej łancuckiej z dnia 6. lutego 1907, orzekająca, iż należy dążyć do rozdziału powiatu i postanawiająca wdrożyć pertraktacje z komitetem ustanowionym w Przeworsku co do rozdziału majątku, ciężarów i dochodów powiatu samorządnego łancuckiego pomiędzy dwa przyszłe powiaty. Pertraktacje te zostały istotnie przeprowadzone i doprowadziły do zawartej dnia 8. lipca 1907 ugody pomiędzy reprezentantami Rady powiatowej łancuckiej a komitetem przeworskim. Dnia 27. sierpnia 1907 zatwierdziła Rada powiatowa łancucka ten projekt ugody.

Wobec tego istnieją wszystkie dane do przeprowadzenia rozdziału i komisya administracyjna uznaje, że powiat samorządny łancucki, liczący ludności więcej niż którykolwiek inny powiat w kraju — z wyjątkiem przemyskiego, a posadający dwa starostwa powiatowe na swem terytoryum), znajduje się w wyjątkowym położeniu, i że rozdział samorządnego powiatu łancuckiego jest uzasadniony, z czego jednak nie należy wyprowadzać precedensu dla dzielenia innych powiatów, nie znajdujących się w podobnych warunkach.

Zważywszy, że nawet po podziale dzisiejszego powiatu samorządnego łancuckiego pozostałoby dla każdego z nowych powiatów i dość obszaru (Łańcut 86.510 hektar. □ Przeworsk, 39.382 hektar. □) i dość ludności (Łańcut 92.691, Przeworsk 49.095) i dość gmin i obszarów dworskich (Łańcut 65 gmin i 37 obszarów dworskich, Przeworsk 45 gmin i 38 obszar. dworsk.), i dość wielka podstawa podatkowa w bezpośrednich podatkach rządowych (Łańcut okragło 220.000 kor., Przeworsk okragło 138.000 kor.); zważywszy, że wobec tego oba powiaty będą miały dość sił i materalnych i intelektualnych, na których będzie można oprzeć zadania i obowiązki samorządu powiatowego; zważywszy wreszcie, że ze względu na nadchodzące z wiosną r. 1909 nowe wybory do Rady powiatowej łancuckiej chwila obecna jest do rozstrzygnięcia kwestyi podziału tego powiatu najstosowniejszą,

Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by sprawę rozdziału obecnego powiatu łancuckiego na dwa samoistne powiaty i utworzenia odrębnej reprezentacji powiatowej w Przeworsku, obejmującej powiat polityczny przeworski jak najprędzej zbadał i Sejmowi odpowiednie w nioski przedłożył.

Przewodniczący:

Laskowski.

Sprawozdawca:

Starzyński.